

CRÒNICA DE LA JORNADA

L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA A LA REPÚBLICA CATALANA

Dijous, 2 de febrer de 2017

En el marc de la campanya “La República que farem” es va celebrar la jornada “L'Administració pública a la República Catalana” per assentar les bases d'un nou model d'administració pública a la futura República.

La Marta Rovira, secretària general d'Esquerra Republicana, va ser l'encarregada de donar la benvinguda i fer-ne la presentació. Tal i com va assenyalar, cal reconstruir el país de nou, el nostre objectiu no és la independència, la independència només és un mitjà, un instrument que resulta imprescindible per reconstruir-ho tot, però l'objectiu final és fer un país nou, també en l'àmbit de l'administració pública. Per a fer-ho, cal pensar bé quins principis bàsics generals s'han de tenir en compte per reconstruir i repensar l'administració catalana. Esquerra Republicana reivindica el republicanisme per repensar l'administració. En primer terme, el republicanisme planteja que l'estat ha d'estar al servei de la ciutadania, una premissa fonamental. Això ha de tenir molt sentit ja que l'administració ha quedat segrestada per la burocratització. Volem una administració per posar-la al servei dels ciutadans i per fer-ho cal plantejar propostes com la transparència, la simplificació, l'accessibilitat... El republicanisme ens diu que no vol comunitats polítiques ni ciutadans dominats ni segrestats, sinó comunitats d'homes i dones lliures. Hem de construir una administració republicana que sigui transparent, ètica, íntegra... en que la ciutadania tingui el control sobre l'administració. Recentment, al Parlament es va aprovar la llei de Transparència, que és una bona llei, però hem de ser molt més ambiciosos. Actualment està condicionada per la llei espanyola, ara és la llei amb més reserves i excepcions. En la nova República hem de ser exemplars, de manera que la ciutadania no perdi el poder enfront l'administració, tingui fàcil accés, instruments de control, retiments de comptes, ètica... Que les administracions siguin eficients i eficaces depèn de qui en forma part, amb quins professionals, amb quina formació... hem de fer emergir el valor dels treballadors públics amb vocació de prestació de servei. Hem de posar en valor les carreres professionals i establir criteris de meritocràcia. Cal explorar experiències que ja s'estan duent a terme, com el [New Public Management](#), aprofitant experiències de l'àmbit privat per incorporar-les a l'àmbit públic: la millora continuada, la formació, l'avaluació de resultats... elements que en l'àmbit privat són eficients i que es podrien incorporar en l'àmbit públic. Hi ha d'altres debats com el d'una administració que concerta les seves polítiques públiques amb la ciutadania. I finalment acaba amb una reflexió. Quan ella era alumne, un professor li deia que al final els polítics valents són els que quan arriben a les administracions assumeixen el programa electoral i l'implementen, n'hi ha molt pocs d'aquests. Els que volen una administració més eficient topen amb una llarga trajectòria d'una l'administració lenta. Tal com diu, a Esquerra Republicana tenim ganes de ser polítics valents. No hem de deixar que les propostes quedin en un calaix, tenim ganes de plantejar propostes valentes. Hem d'aprofitar que tenim una oportunitat per canviar-ho.

ELS PILARS DE LA REPÚBLICA

A continuació, en Jesús Palomar, president de la sectorial d'Administracions Públiques, pren la paraula per presentar els pilars de la República en aquest àmbit:

UNA ADMINISTRACIÓ PÚBLICA REPUBLICANA: PROPERA, EFICIENT I TRANSPARENT

Unes administracions públiques republicanes, participatives, transparents, innovadores i simplificades al servei dels ciutadans i finançades adequadament per garantir i desplegar l'estat del benestar, amb uns serveis públics propers i de qualitat.

1. Una Administració propera, simplificada i descentralitzada al servei de la ciutadania i de l'estat del benestar. Una Administració propera, simplificada, descentralitzada i amb el recursos suficients per prestar els serveis adequats als ciutadans i garantir i desenvolupar l'estat del benestar.

2. Unes administracions públiques republicanes que garanteixin el govern obert, la transparència i la participació ciutadana. Les dades de les administracions públiques han de ser obertes, accessibles i transparents per a la presa de decisions i la implementació de les polítiques públiques basades en la participació ciutadana.

3. Una Administració innovadora i eficient que valori els empleats públics i reconegui el seu paper clau per garantir els serveis públics i desplegar l'estat del benestar. Els empleats públics són indispensables per a la construcció d'unes administracions públiques republicanes al servei dels ciutadans i que garanteixin la continuïtat i el desplegament de l'estat del benestar.

ÈTICA I INTEGRITAT PÚBLICS DES DEL GOVERN

Tot seguit, per il·lustrar el debat es duu a terme la conferència "Ètica i integritat pública des del Govern" a càrrec de la **Núria Espuny**, directora general de Transparència, Dades Obertes i Qualitat Democràtica i d'en **Jordi Foz**, secretari de Transparència i Govern Obert de la Generalitat de Catalunya.

Segons el Jordi Foz, hem de construir **una administració que permeti guanyar la confiança dels ciutadans**. L'element de la vigilància i del control sempre ha estat present en la creació de les administracions. Per que els serveis públics funcionin ha d'haver una mirada externa per millorar. Vivim en una societat cada vegada més complexa, els blocs ideològics no són tant clars, això fa que el control de la informació no sigui tant fàcil. També sabem del cert que sovint les decisions s'escapen de l'àmbit de l'administració i es prenen a les nostres esquenes. Això ha generat molta desconfiança a nivell mundial respecte les institucions. Al baròmetre de percepció de la corrupció, la ciutadania la valora amb un percentatge altíssim, tot i que ha baixat una mica el darrer any. Pot ser per diversos motius, però és indiferent per que el nivell es altíssim. Si volem construir institucions republicanes hi ha d'haver la suficient confiança que permeti construir-les conjuntament. Per això un dels eixos és un bon govern i transparència i on és molt necessari practicar polítiques redistributives. Si hi ha confiança, la ciutadania estarà disposada a implicar-se en la construcció de la República. **Per guanyar la confiança cal treballar en 3 eixos: un sistema d'integritat, un sistema institucional creïble i unes institucions de govern obert.** Per assolir algunes propostes haurem d'esperar a l'assoliment de la República, les altres ja s'han començat a desenvolupar. Primer, un sistema d'integritat, on l'ètica i la integritat siguin bàsiques. El conjunt d'actors que formen part i es relacionen han d'acceptar el marc jurídic i un conjunt de normes ètiques i de conducta per a l'interès general, partint de la base que responen a un conjunt de polítiques que han d'estar coordinades. Es tracta de transparència i de govern obert, un instrument molt potent pels comportaments ètics, "el que tu fas es farà públic", això fa actuar de manera diferent en la

perspectiva interna. I després des de la perspectiva externa permet el control des de fora. És important dotar-se de codis ètics més enllà de la llei, per que hi ha problemàtiques que generen dilemes ètics i que han de permetre que els ciutadans es puguin queixar i consultar per part dels afectats, tant si considerat ben fet o no. També serveix per protegir-se del sistema de corrupció, ja que s'ha d'estar disposat a donar la cara a través dels mecanismes pertinents. Això també implica la millora de la contractació pública, mitjançant una contractació oberta per prevenir el frau de manera que les dades siguin públiques. La transparència i les dades obertes també ajuden a prevenir el frau i el control dels lobbies. La influència és bona per que permet la participació de la ciutadania però també cal vigilar que els interessos particulars no estiguin per sobre de l'interès general. Cal regular els lobbies i actuar en contundència contra la corrupció. Ara no podem modificar el codi penal ni agilitzar els judicis per que vagin més ràpids, això es pot resoldre si tenim el control i les eines. Per tant, algunes coses es poden començar a fer i altres trigaran més, altres ja s'han fet. Per exemple, el codi de conductes als directius i empleats públics en el cas dels regals per evitar les influències d'una empresa. Si per raons protocol·làries s'han d'acceptar, s'accepta però el destinatari és la institució i s'ha de fer públic. Cal saber si socialment està acceptat i ben valorat. També fer públiques les reunions dels grups d'interès, això pot servir per saber amb qui es relaciona el directiu i qui el pot influir, així augmenta l'equitat entre els alts càrrecs i permet la petjada institucional. Per controlar això, hi ha un comitè de socio-ètica que es reuneix i fa públics els acords. També es fan altres coses, es pot trobar tota la contractació menor de la Generalitat a través del [portal de transparència](#), o altres com ajudar a l'Oficina Antifrau, per prevenir el frau, la qual té activa una bústia anònima a l'oficina que permet fer denúncies sense identificació. També permet la millora de l'avaluació i com es prenen les decisions. Hi ha molts indicadors, això permet que la ciutadania percebi que els decisions es prenen de forma raonada.

Seguidament pren la paraula la Núria Espuny. **Quin model d'administració? Definir el model és senzill, es diu govern obert.** Aquest és un concepte actual però una idea molt antiga. El 2009 Obama va crear una iniciativa de govern obert per afavorir la relació entre govern i ciutadania. **Quan parlem de govern obert ens referim a cogovernar amb la ciutadania**, l'eix central ha de ser el ciutadà. El govern obert pretén la recuperació de la confiança i la millora de la qualitat de vida a través d'objectius com el dret a ser informats, fer visible la informació i les dades de l'activitat del govern, fomentar els retiments de comptes, controlar al govern, crear valors econòmics a través de dades públiques i una funció preventiva. Cogovernar vol dir tenir dret a ser consultats, la ciutadania té dret a participar de les decisions que s'han de prendre, implicar la ciutadania per que ho pugui fer. El protagonisme augmenta amb la presa de decisions, les institucions es poden aprofitar de la intel·ligència col·lectiva, molt més potent que l'individual. També tenir en compte el dret a formar-ne part, la co-gestió, la col·laboració, tenir un rol actiu. **Un dels pilars del govern obert és la transparència.** A través de la publicitat activa, permet informar per iniciativa pròpia de l'activitat. La llei estableix la informació mínima que s'ha de publicar però cal anar més enllà. Per exemple, informació sobre el cost dels viatges dels alts càrrecs. Aquesta transparència es realitza mitjançant dos portals, el de transparència de la Generalitat i el de transparència Catalunya, que aglutinen tota la informació d'altres ens i organismes. Un dels aspectes importants és tenir molta cura del format, de manera que sigui reutilitzable i amb formats que permetin treballar-hi. S'intenta que es publiquin amb estàndards, de forma que es puguin comparar. S'ha de tenir cura en el llenguatge que s'utilitza, per apropar-se al llenguatge del ciutadà. Cal tenir present que publicar no és publicitar, cal posar mesures per que aquesta informació sigui transparent i comprensible. Cal procurar el dret d'accés a la informació pública, el ciutadà té el dret de demanar-la i el dret d'obtenir-la, només es pot denegar en casos de seguretat pública, menors, ideologia... Hi ha un organisme específic, la comissió de garantia d'accés a la informació pública, que vetlla per això. No tota dada personal és dada protegida, per exemple els receptors de subvencions ha de ser una dada pública. Les dades obertes, open data, és un portal de dades que es poden consultar i compartir, són dades utilitzables

per qualsevol utilitat, com per fer negoci. Les dades han de ser fàcilment accessibles seguint uns estàndards. Les dades pertanyen a la ciutadania, s'ha de democratitzar l'accés a les dades, fet que dóna qualitat democràtica. Convé fer-ho amb eficàcia a través d'un repositori àgil que ajudi a prendre decisions amb intel·ligència de negoci. És un tema d'eficiència entre administracions, un benefici intern que obliga a fer l'exercici previ intern d'endregar els sistemes d'informació per crear i millorar serveis, fomentar la recerca, el desenvolupament econòmic, l'emprenedoria en serveis digital, identificar noves oportunitats de negoci. Per exemple, als EUA una cafeteria va incrementar el seu negoci anunciant l'horari dels autobusos, així va fer molts més cafès. Diuen que les dades són la matèria primera d'aquesta nova revolució que estem vivint. Actualment, des de la Secretaria de Transparència i Govern Obert s'està desenvolupant un repositori per a altres administracions i establir criteris comuns. Qui utilitza aquestes dades obertes? Doncs en fan ús periodistes, emprenedors, investigadors, perfils que tenen eines, capacitat i habilitat per extreure informació del tractament. Cal facilitar a la ciutadania eines que ajudin a gestionar les dades. Es fan capes per fer més comprensible la informació al ciutadà. És una eina molt potent per a l'anàlisi dels pressupostos municipals, que permet comparar entre municipis, inclús la desviació entre el pressupostat i l'executat. **Un altre pilar del govern obert és la participació.** Una societat ben informada pot formar part de la presa de decisions, participar activament i ser coproductors. Permet prendre una millor decisió, això genera confiança a la ciutadania. Per promoure aquesta participació es fomenten una serie d'eines, una és a través del portal participa.gencat.cat que permet conèixer els processos participatius, actualment els més importants són l'[Ara és demà](#) sobre el model educatiu, el de reforma horària... en el que es combinen aquests debats amb trobades presencials. Tot això per afavorir la intel·ligència col·lectiva. A la societat hi falta participació, no hi és tota la que es voldria, cal crear mecanismes per sensibilitzar per fer que els ciutadans s'impliquin i ajudin. **El tercer dels pilars del govern obert és la col·laboració.** La col·laboració implica la cogestió amb la societat civil, aprofitar l'expertesa que hi ha fora, amb plataformes de treball col·laboratiu, aprofitar els recursos fora de l'organització. Els laboratoris d'innovació ciutadana, amb gent de diferents professions o similar, col·laboren en projectes, amb dades obertes, per resoldre un program a concret. Això és la part visible del govern obert, però per sota hi ha la reforma de l'administració pública, que passa per un canvi organitzatiu menys jeràrquic, digitalització de la informació i interconnectivitat, gestió documental, treball en xarxa,... Tot això només es pot fer si hi ha canvi de persones amb nous perfils i nous rols, canvis de processos interns i externs, i un tema de normativa. La frase més perillosa del llenguatge administratiu és "sempre ho hem fet així", doncs hem d'estar disposats a fer-ho de manera diferent. Això requerirà més temps però és el camí. Ens hem d'arremangar per que la nova República sigui capdavantera, se'ns gira feina.

INTEGRITAT, SERVEIS PÚBLICS I CIUTADANIA

A continuació va tenir lloc un diàleg sobre "Integritat, serveis públics i ciutadania" en el que van participar la **Simona Levy**, activista fundadora de X.net i 15MpaRato, **Jordi Foz**, secretari de Transparència i Govern Obert, i en **Roger Buch**, polítolleg i director del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica, que es va encarregar de presentar i moderar el debat. Per posar els elements de debat damunt la taula, Roger Buch planteja algunes qüestions als ponents: una ciutadania empoderada és una ciutadania disposada a fer-la servir i està l'administració preparada per adaptar-se a l'exigència de la ciutadania?

Simona Levy és la primera en parlar. Simona Levy és fundadora de [Xnet](#), conegut per la bústia anònima contra la corrupció, i de [@15MpaRato](#) que ha estat l'acusació pel cas Bankia. Ella mateixa va engegar un prototip de proposta de govern obert molt avançada a través del Partit X, del que exposa 3 idees. **Primer, la governança.** Des de fa molt segles, fins a l'arribada d'internet, el govern

es movia més en el terreny privat que no pas públic. Internet canvia les coses, no només com una eina de comunicació sinó també com a filosofia: una manera de pensar i organitzar-se. Internet ha aportat desintermediació, canvia la via de la intermediació en la cultura, en l'economia i en la governança. La relació amb l'administració ha canviat, abans era intermediada pel partit polític de torn, ara s'ha canviat la relació. A tall d'exemple, defensar la cultura lliure no vol dir eliminar la distribuïdora, sinó que la relació entre el públic i el músic esdevé una relació de col·laboració, no de monopoli a l'accés. Internet permet accés immediat i autònom. Ara el govern s'ha transformat com a col·laborador. S'ha de fer un triangle entre la funció del públic, del privat i de la ciutadania. S'està avançant bé però encara hi ha una certa manca, a la ciutadania no se l'està tractant amb igualtat de condicions, encara. Els partits han de fer una feina gestionar els serveis, el privat, les empreses. Sovint es tracta la ciutadania com a infants. L'altra es forçar a la ciutadania a pertànyer en estructures com plataformes. Per vigilar no necessitem estar organitzats en associacions. La funció de vigilància es basa en la desconfiança, en sentit positiu. Això té molta importància, es tracta de crear una societat adulta que dóna eines a la ciutadania per ser vigilada. Nosaltres hem de donar les eines, volem eines de participació per no haver de participar. Com en el cas 15M, una participació en el que no costi tant ser escoltat. Cal exercir una vigilància preventiva, les administracions diuen que són transparents però no és ben bé això, cal que en temps real es pugui veure, no que es pengi la informació un temps després, el format es distribuir. Un altra qüestió es la participació, relacionat en com participem en la legislació. No hi ha manca de voluntat de participació, es confon sovint participació amb llibertat d'expressió. **Segon, participació és correponsabilitat.** No es pot demanar una participació en la que no es dóna la responsabilitat de participar, cal saber què significa. Hi ha d'haver espais de llibertat expressió però després necessitem treballar l'eficàcia dels espais de participació, no poden ser borrosos sense arquitectura. **I tercer, esmenar** amb el què podem aportar dels nostres desitjos. Hem d'esmenar la realitat per transforma-la en una realitat millor. No podem partir de zero per que sinó perdem el que ja ha fet abans la societat civil, podem ser molt més eficaços, però mai partint de zero. Les eines que necessitem i l'actitud han de ser de correponsabilitat, i s'ha de distribuir entre els que hem d'assumir la responsabilitat en la nostra competència i crear estructures per esmenar el que ja existeix. I finalment sobre el referèndum ella es considera una independentista de rebot, no creu en fronteres però defensa que hi hagi referèndum, però hauríem d'arribar al referèndum omplint de contingut aquest referèndum. Cal encarrilar tota la informació que ja tenim com a societat civil de manera que ajudi a entendre molt més des de fora per què volem el que volem i rebaixi la conflictivitat. La República és una necessitat per viure millor.

Tot seguit pren la paraula en Jordi Foz, que a mode exemplificant explica una anècdota del primer capítol de la sèrie *Sí Ministre* en la que Sir Humphrey li diu *"si no vols que se sàpiga que fa les coses mal fetes simplement no les expliqui"*. Això en una societat líquida no és possible, es viure en l'autoengany. La victòria de Zapatero arran de l'atemptat del 11M és un exemple de no control de la realitat. La política no es pot fer com abans. **La política s'ha de fer amb la ciutadania, cogovernant.** S'ha de fer controlant o vigilant per que serveix per millorar l'eficiència de l'administració, fa millorar els processos a través del dret d'accés. Cal que aquesta transparència sigui comprensiva donant les eines per que sigui útil. No partim de zero, hi ha un gran treball darrera. Si volem que la ciutadania participi hem de donar eines a la ciutadania. No es tracta de llibertat d'expressió sinó de fer les coses conjuntament. Les fronteres internes de l'administració pública han de desaparèixer. Es tracta de construir projectes col·lectivament, de cogestió i pensar amb qui ja estant fent els coses.

La Simona Levy torna a incidir sobre la qüestió de **la defensa de l'anonimat**. Cal parlar de la privacitat de les persones i la transparència de les institucions, ja que la privacitat de la informació es torna en contra dels activistes i de les entitats que es mobilitzen, a vegades s'utilitza la privacitat

de les dades contra la democràcia .Per exemple, en el cas la [llista Falciani](#) en que es filtren els noms d'uns 130.000 potencials evasors fiscals amb comptes no declarades a Suïssa. Quan hi ha una filtració de documents es reben moltes pressions per saber d'on ha sortit la informació. No importa saber com ha arribat, sinó que mostra uns clars casos de corrupció. Cal defensar l'anonimat de la gent activista per evitar les pressions.

En Jordi Foz incideix que hem d'ensenyar a sensibilitzar. La nostra feina es que hi hagi tantes eines com sigui possible. Altra cosa és la participació. **La participació se n'aprèn participant.** Però després assumint que la societat és molt diversa i que no participa fins que una hi ha un tema que li preocupa.

CLOENDA

Per cloure la jornada pren la paraula l'Eduard López, vicesecretari general d'Acció Política, que destaca que Esquerra Republicana prové d'una tradició que enten que el valor públic no es crea només des de l'administració, sinó que la concertació amb la societat civil organitzada és una font de crear valor públic. Una esquerra que parteix de la realitat per transformar la realitat a partir d'un text que ja està escrit. Volem esmenar la realitat i ara tenim l'oportunitat de fer una esmena a la totalitat.

Francesc Sánchez
Tècnic de polítiques sectorials
acciopolitica@esquerra.cat

